

Asia: VN/12977/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan arvonlisäverotusta kevennettäväksi alentamalla 14 prosentin suuruinen alennettu verokanta 13,5 prosenttiin. Lisäksi ehdotetaan, että yleisradiotoimintaan nykyisin sovellettavan 10 prosentin suuruisen alennetun verokannan sijasta sovellettaisiin jatkossa 13,5 prosentin suuruista alennettua verokantaa.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Pääministeri Petteri Orpon hallitus korotti yleistä arvonlisäverokantaa 24 prosentista 25,5 prosenttiin osana hallituksen kevään 2024 kehysriihessä päättämiä toimenpiteitä, joiden tavoitteena oli parantaa julkisen talouden kestävyyttä ja luoda edellytyksiä velkaantumisen kasvun taittamiseksi. Yleisen arvonlisäverokannan korotus tuli voimaan 1.9.2024. Hallitus siirsi kymmenen prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan soveltamisalaan kuuluneet hyödykkeet, pois lukien sanoma- ja aikakauslehdet, 14 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan 1.1.2025 alkaen. Alennettuja verokantoja koskenut muutos sisältyy pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaan ja toteutettiin osana hallituksen julkisen talouden sopeuttamistoimia. Suomen Yrittäjät ottaa julkisen talouden velkaantumisen paisumisen vakavasti ja pitää työn ja yrittämisen verottamisen kiristämiseen verrattuna välillisen verotuksen kiristämistä työllisyyden ja kasvun kannalta vähemmän haitallisena.

Alennettuja verokantoja koskenut muutos oli kuitenkin ehtinyt olla voimassa ainoastaan 4 kuukautta, kun hallitus päätti kevään 2025 kehysriihessä alentaa 14 prosentin arvonlisäverokantaan kuuluvien hyödykkeiden verokantaa 13,5 prosenttiin vuodesta 2026 alkaen. Muutos koski elintarvikkeita, ravintola- ja ateriapalveluja, rehuaineita, henkilöliikennettä, majoitustoimintaa, vierassatamatoimintaa ja lääkkeitä sekä inkontinenssi- ja kuukautissuojia ja lasten vaippoja. Muutos koski myös kulttuuri- ja urheilutoimintaa, kuten kirjoja, urheilu- ja liikuntapalveluja, pääsyä kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin sekä urheilutapahtumiin, urheilutilojen käyttöä, esiintyvän taitelijan, urheilijan tai muun julkisen esiintyjän verollisia esityksiä, maahantuotuja taide-esineitä ja tekijän tai satunnaisen myyjän myymiä taide-esineitä sekä tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saamia tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia.

Lisäksi vain pari vuotta sitten pääministeri Sanna Marinin hallitus alensi väliaikaisesti 1.12.2022 alkaen sähköenergiaan sovellettavaa arvonlisäverokantaa 24 prosentista 10 prosenttiin ja kotimaan henkilökuljetuksiin sovellettiin väliaikaisesti 10 prosentin alennetun verokannan sijaan nollaverokantaa 1.1.2023 alkaen. Väliaikaiset muutokset olivat voimassa 30.4.2023 saakka.

Arvonlisäverotukseen on lyhyen ajan sisällä tehty lukuisia muutoksia. Esimerkiksi henkilökuljetusten kohdalla lausuttavana oleva esitys tarkoittaisi jo neljättä muutosta henkilökuljetuksiin sovellettavaan arvonlisäverokantaan kolmen vuoden sisällä.

Suomen Yrittäjät painottaa, että jokainen muutos arvonlisäverokannoissa aiheuttaa yrityksille aina hallinnollisia kustannuksia. Kuten esitysluonnoksessa todetaan (s. 9), tulee muun muassa päivittää tieto-, kirjanpito- ja hintajärjestelmiään vastaamaan muuttuneita arvonlisäverokantoja. Yritysvaikutusten osalta on tärkeää ottaa huomioon edellä mainittujen verokantamuutosten lisäksi vuoden 2025 alusta voimaan tullut arvonlisäveron alarajahuojennuksen poistuminen, mikä lisäsi etenkin pienimpien yritysten verorasitusta.

Näkemyksemme mukaan veropolitiikan tulisi olla johdonmukaista ja verotuksen ennustettavaa, minkä vuoksi emme pidä hyvänä esitettyä arvonlisäverokantojen edestakaista veivaamista – etenkin, kun 0,5 prosenttiyksikön alennus on marginaalinen toimenpide, josta yrityksille varmuudella aiheutuvien hallinnollisten kustannusten lisäyksen ohella muihin mahdollisiin vaikutuksiin liittyy vähintäänkin suurta epävarmuutta ja tavoitellut hyödyt voivat toteutuessaankin jäädä käytännössä mitättömiksi. Esitys lisäksi kasvattaa hieman yleisen ja alennettujen verokantojen välistä eroa, millä voi olla jossain määrin negatiivinen vaikutus talouden tehokkuuteen ja yritysten väliseen kilpailuasetelmaan.

Esityksen vaikutusarvioissa kiinnitämme huomiota siihen, että laskelmat vaikutuksista valtiontalouteen ja kuluttajahintoihin nojaavat oletukseen, että veronkevennys siirtyy hintoihin täysimääräisesti, vaikka vaikutusarvioissa useammassa kohtaa tunnistetaan siihen liittyvän epävarmuutta. Lisäksi yritysvaikutusten osalta vaikutusarviossa pidetään todennäköisenä, ettei osa

veronalennuksesta välity hintoihin. Nähdäksemme vaikutusarviossa esitetyt laskelmat voivat antaa liian optimistisen kuvan esityksellä saavutettavista hyödyistä, kuten kotitalouksien ostovoiman vahvistumisesta. Pidämmekin esitetyn toimenpiteen tehokkuutta lisätä kotitalouksien ostovoimaa kyseenalaisina.

Vaikutusiltaan uskottavasti marginaalisen arvonlisäverotuksen keventämisen sijaan Suomen Yrittäjät olisi pitänyt, myös talouden dynamiikan kannalta, perustellumpana kohdistaa lausuttavana olevaan muutosesitykseen varatut valtiontalouden resurssit työn ja yrittämisen verotuksen keventämiseen etenkin, kun huomioidaan, että hallituksen kevään kehysriihessä päättämien verotoimien oli tarkoitus olla nimenomaisesti kasvua tukevia ja niiden rahoittamiseksi jouduttiin tekemään myös veronkiristyksiä. Välillisen verotuksen negatiiviset vaikutukset talouskasvuun ovat vähäisempiä ja verotuksen painopistettä pitäisikin pitkäjänteisesti siirtää työn ja yrittämisen verotuksesta kohti kulutuksen ja haittojen verotusta.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Juhana Brotherus

johtaja, pääekonomisti

Jukka-Pekka Hellman

veroasiantuntija

Hellman Jukka-Pekka
Suomen Yrittäjät ry